

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**STUCTURA ADMINISTRATIV-
TERITORIALĂ, NUMĂRUL DE
ANGAJAȚI DIN ADMINISTRAȚIA
LOCALĂ ȘI STABILIREA
BUGETELOR LOCALE
ÎN BELGIA, BULGARIA, CROAȚIA,
POLONIA, ITALIA ȘI CEHIA**

studiu documentar

noiembrie 2021

*Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă
punctul de vedere al Camerei Deputaților.
Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate
nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original,
scris în altă limbă.
Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată
prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>*

Documentare și sinteză: Dan Alexandreanu
Consilier parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

BELGIA	4
Flandra	4
a) <i>Structura administrativ-teritorială</i>	<i>4</i>
b) <i>Funcționarii locali.....</i>	<i>5</i>
c) <i>Prevederi bugetare</i>	<i>6</i>
Valonia	7
a) <i>Structura administrativ-teritorială</i>	<i>7</i>
b) <i>Funcționarii locali.....</i>	<i>7</i>
c) <i>Prevederi bugetare</i>	<i>8</i>
Regiunea Bruxelles	8
a) <i>Structura administrativ-teritorială</i>	<i>8</i>
b) <i>Funcționarii locali.....</i>	<i>9</i>
c) <i>Prevederi bugetare</i>	<i>11</i>
BULGARIA	12
a) <i>Structura administrativ-teritorială</i>	<i>12</i>
Municipalități și regiuni.....	13
b) <i>Funcționarii locali.....</i>	<i>13</i>
c) <i>Prevederi bugetare</i>	<i>14</i>
CEHIA.....	15
a) <i>Structura administrativ-teritorială</i>	<i>15</i>
b) <i>Funcționarii locali.....</i>	<i>16</i>
c) <i>Prevederi bugetare</i>	<i>16</i>
CROAȚIA.....	17
a) <i>Structura administrativ-teritorială</i>	<i>17</i>
b) <i>Funcționarii locali.....</i>	<i>18</i>
c) <i>Prevederi bugetare</i>	<i>19</i>
ITALIA	21
a) <i>Structura administrativ-teritorială</i>	<i>21</i>
b) <i>Funcționarii locali.....</i>	<i>22</i>
c) <i>Prevederi bugetare</i>	<i>22</i>
POLONIA.....	23
a) <i>Structura administrativ-teritorială</i>	<i>23</i>
b) <i>Funcționarii locali.....</i>	<i>24</i>
c) <i>Prevederi bugetare</i>	<i>24</i>
BIBLIOGRAFIE	26

BELGIA

Flandra

a) Structura administrativ-teritorială

Acordul instituțional, parafat în octombrie 2011, [privind cea de-a șasea reformă a statului](#) (intitulat „*Un stat federal mai eficient și mai multe entități autonome*”) a condus la o amplă reformă a statului belgian, prevăzută să aibă loc în mai multe etape. Principalele elemente ale acestei reforme vizează divizarea zonei Bruxelles-Hal-Vilvorde (BHV), transferul de competențe, reforma Legii finanțelor, refinanțarea și reorganizarea internă a Regiunii Capitalei Bruxelles și reforma Senatului.

Potrivit standardelor europene, structura administrativ-teritorială a Belgiei cuprinde 3 regiuni (NUTS I¹), 11 provincii (NUTS II), 44 de arondismente (NUTS III) și 581 de localități (LAU)².

Regiunea flamandă este împărțită în 5 provincii, 22 de districte administrative, 35 de districte provinciale, 103 cantoane și 300 de municipalități³.

provincie	capitală	populație (1.1.2021)	suprafața (km ²)	nr. locuitori/km ²
Anvers	Anvers	1.875.524	2.867	654
Limburg	Hasselt	880.397	2.414	365
Flandra de Est	Gent	1.531.745	2.991	512
Brabantul flamand	Leuven	1.162.084	2.106	552
Flandra de Vest	Bruges	1.203.312	3.125	385

Potrivit Constituției, reglementarea statutului provinciilor și al instituțiilor municipale se poate face numai prin lege. Pe de altă parte, legea nu poate modifica numărul provinciilor existente și/sau al municipalităților create fără o modificare prealabilă a Constituției - chiar dacă se pot schimba granițele teritoriilor municipale (cu excepția cazului în care aceste modificări ale granițelor implică modificări ale granițelor lingvistice).

În afară de legislația federală, aspectul cheie al reglementării organizării și funcționării administrației locale este determinat de trei instrumente legislative regionale:

- în regiunea valonă, [Codul democrației și descentralizării teritoriale](#);
- în regiunea flamandă, [Decretul municipal](#);
- în regiunea Bruxelles-Capitală, [Legea municipală](#).

¹ NUTS I, NUTS II și NUTS III sunt abrevierile nivelului I, nivelului II și, respectiv, III din Nomenclatorul unităților statistice teritoriale în sensul Regulamentului (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 mai 2003. LAU este notația pentru unitatea administrativă locală.

² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/national-structures>

³ https://nl.wikipedia.org/wiki/Vlaams_Gewest

Programul politic al guvernului flamand conține următoarele prevederi privind fuziunea voluntară a municipiilor și fuziunea voluntară dintre o municipalitate și un centru de servicii sociale (CPAS):

- fuziunea voluntară a municipalităților: autoritatea flamandă încurajează fuziunile voluntare ale comunităților și acordă sprijin printr-un bonus unic de subvenție;
- fuziunea voluntară a unei municipalități și a unui centru de servicii sociale/ CPAS este posibilă prin lege (CPAS/ *Centres publics d'action sociale* sunt instituții de tip *welfare* care există în toate cele 581 de municipalități ale Belgiei; pot fuziona/ trece la alte municipalități în procesul de fuziune al municipalităților, cu respectarea granițelor lingvistice).

În plus, art. 205 din Decretul municipal prevede că un consiliu municipal poate, la cererea locuitorilor municipiului, să organizeze un referendum consultativ la nivel municipal. Această inițiativă trebuie susținută de cel puțin:

- 20% dintre cetățenii municipalităților cu mai puțin de 15.000 de locuitori;
- 3.000 de cetățeni din municipiile cu o populație cuprinsă între 15.000 de locuitori și 30.000 de locuitori;
- 10% dintre cetățenii din municipiile cu cel puțin 30.000 de locuitori.

Potrivit legii, autoritățile locale își stabilesc singure propriile structuri administrative pentru a le adapta la nevoile locale și pentru a asigura un management eficient. Condițiile de angajare a personalului din administrația locală trebuie să fie de așa natură încât să permită recrutarea de personal de înaltă calificare, pe baza meritului și a competenței, în acest scop trebuind să fie oferite oportunități de formare adecvate, remunerare corespunzătoare, precum și perspective de carieră.

b) Funcționarii locali

Constituția belgiană a consacrat autoguvernarea provinciilor și a municipalităților. În afară de reglementările disciplinare, provinciile și municipalitățile sunt responsabile de situația administrativă a personalului angajat. În contextul autonomiei de care se bucură, autoritățile locale flamande au propriul personal și se ocupă de recrutarea acestuia. Personalul local cuprinde angajații din structurile de conducere ale provinciilor, municipalităților, serviciilor inter-municipale și centrelor de servicii sociale.

Există două mari categorii de personal:

- *staff*-ul permanent, în serviciul persoanei juridice de drept public. Acesta este reprezentat de personalul serviciilor publice, care sunt guvernate de dreptul administrativ și sunt supuse unor condiții de muncă care sunt în multe privințe similare cu cele ale angajaților de stat.

- funcționarii supuși normelor de drept privat (lucrători contractuali), care sunt angajați de o structură locală printr-un contract de muncă. Autoritățile locale utilizează acest tip de angajați în cazul unor cerințe excepționale, temporare sau pentru a înlocui membri ai *staff*-ului permanent, în anumite situații.

Guvernele municipale și regionale sunt complet libere să stabilească regulile referitoare la salarizarea angajaților și a condițiilor de lucru. În ceea ce privește autoritățile locale, municipalitatea și consiliile provinciale stabilesc, în limitele legii și dispozițiilor de reglementare, numărul persoanelor angajate și regulile financiare aplicabile acestora.

Conform art. 70 din Decretul municipal, salariile primarilor și consilierilor locali sunt stabilite de guvernul flamand. Printr-o decizie din anul 2007, salariile primarilor sunt stabilite în funcție de numărul de locuitori, prin aplicarea unor procente stabilite în

funcție de indemnizația membrilor Parlamentului. Procentele maxime din grila salarială a primarului dintr-o municipalitate sunt următoarele:

- municipii cu până la 5.000 de locuitori: 75% din indemnizația membrilor Parlamentului;
- municipii cu o populație cuprinsă între 5.001 și 10.000 locuitori: 80%;
- municipii cu o populație cuprinsă între 10.001 și 20.000 locuitori: 85%;
- municipii cu o populație cuprinsă între 20.001 și 50.000 locuitori: 95%;
- municipii cu o populație cuprinsă între 50.001 și 80.000 locuitori: 105%;
- municipii cu peste 80.000 de locuitori: 120%.

Salariile pentru vice-primari sunt fixate la 60% - 75% indemnizația primarului. De exemplu, un primar al unei localități cu 300 de locuitori câștigă mai puțin de 22.273 euro brut/an, în timp un primar al unei municipalități cu peste 150.000 de locuitori are o indemnizație de aproximativ 130.000 de euro brut/an.

c) Prevederi bugetare

În conformitate cu sect. 31 din [Legea specială privind a șasea reformă a statului](#), s-a trecut la alocarea către regiuni a unor sume care să corespundă unui procent de 90% din cheltuielile cu forța de muncă. Acest procent a fost indexat în anul 2016 și ajustat la 75% din creșterea reală a cheltuielilor de profil. În anul 2017, procentul a fost ajustat la 55% din creșterea reală. Astfel, s-a permis regiunilor să beneficieze de sume mai mari atunci când se depășește un procent de 2,25% raportat la creșterea economică, nivelul de ajustare fiind de 100% pentru partea creșterii care depășește procentul de 2,25%.

De asemenea, potrivit sect. 32 din legea menționată, regiunile beneficiază de un quantum reprezentând 60% din valoarea cheltuielilor fiscale specifice regiunii (restul de 40% din totalul cheltuielilor fiscale fiind finanțate prin suprataxe la impozitul pe venit). Această alocare crește odată cu inflația, fiind ajustată anual.

[Legea specială de finanțare](#) face obiectul unui acord complex, revizuind mecanismele de finanțare actuale reforma prevede finanțarea comunităților și regiunilor, principiul fiind că pentru regiuni trebuie să se pună accent pe autonomia fiscală și pe asumarea responsabilității, în timp ce pentru comunități accentul trebuie să fie pus pe mecanismele/ serviciile care privesc nevoile populației⁴.

În ceea ce privește resursele financiare ale autorităților locale:

1. Autoritățile locale au dreptul, conform politicilor economice naționale, la resurse financiare proprii adecvate, de care pot dispune liber, potrivit atribuțiilor și competențelor.

2. Resursele financiare ale autorităților locale trebuie să fie proporționale cu responsabilitățile prevăzute de Constituție și de lege.

3. Cel puțin o parte din resursele financiare ale autorităților locale provin din taxele și impozite locale, care pot fi stabilite de structurile locale.

4. Resursele financiare pe care se bazează autoritățile locale trebuie să fie suficient de diversificate pentru a le permite să-și îndeplinească sarcinile stabilite.

5. Protecția autorităților locale mai slabe din punct de vedere financiar necesită instituirea procedurilor de egalizare financiară sau măsuri echivalente care sunt concepute pentru a corecta efectele distribuției inegale a surselor de finanțare și a sarcinilor financiare pe care trebuie să le susțină aceste fonduri. Astfel de proceduri sau măsuri nu trebuie să diminueze competențele locale.

⁴ https://rm.coe.int/local-and-regional-democracy-in-belgium-recommendation-rapporteurs-hen/168071a308?fbclid=IwAR1RImofb7y9mGuG7EGF5sSojx4JyEsbmJqEJ0wQUgj1xWY3dS_hJFoFoOs

6. Pe cât posibil, subvențiile acordate autorităților locale nu trebuie alocate pentru finanțarea de proiecte specifice. Acordarea de granturi nu trebuie să elimine libertatea de exprimare a autorităților locale de a-și exercita puterea de punere în practică a politicilor în propria jurisdicție.

7. În scopul împrumuturilor pentru investiții de capital, autoritățile locale au acces la piața națională de capital, în limitele legii.

Valonia

a) Structura administrativ-teritorială

Teritoriul valon cuprinde 5 provincii (Brabantul Valon, Hainaut, Liège, Luxemburg și Namur, precum și 262 de municipalități. Populația totală la nivelul anului 2019 era de 3.633.795 locuitori, suprafața totală: 16.845 km², respectiv o densitate de 216 locuitori/km².

Un municipiu din Valonia, regiune aflată în zona de comunitate de limbă germană, cuprinde mai multe organisme politice: primarul, consiliul municipal și colegiul municipal. Activitatea acestor trei organisme este susținută de un director general, un director financiar și un aparat administrativ. Primarul este conducătorul de drept al municipalității și deține principalele competențe administrative. Consiliul municipal, care este parlamentul local, adoptă reglementări, emite ordonanțe administrative și adoptă bugetul localității. Colegiul municipal reprezintă structura executivă și este formată din primar și consilierii locali.

Reprezentanții aleși din Regiunea Valonă trebuie să îndeplinească condițiile de eligibilitate (vârstă, drepturi civile și politice, naționalitate, reședință etc.) și se bucură de un statut special în legătură cu exercitarea funcțiilor lor.

Un primar primește un salariu în funcție de numărul de locuitori din municipiu, acesta variind de la 13.785 euro brut/an pentru localitățile cu maxim 300 de locuitori, la 80.492 euro brut/an pentru municipiile cu peste 150.000 de locuitori. Consilierii municipali nu primesc salariu, ci doar anumite sume stabilite pentru prezența acestora la ședințele consiliului, comisiilor sau altor subdiviziuni ale municipiului. Situația este similară și pentru consilierii regionali.

b) Funcționarii locali

Situația este similară cu cea din Flandra, provinciile și municipalitățile fiind responsabile de situația administrativă a personalului angajat. În contextul autonomiei de care se bucură, autoritățile locale valone dispun de propriul personal și se ocupă de recrutarea acestuia.

Serviciul public are în componența sa: Secretariat general, o Direcție generală privind bugetul, serviciul logistică și tehnologia informației și 7 direcții operaționale.

Structura completă arată astfel:

- secretar general;
- direcția generală buget, logistică și TIC;
- direcția generală operațională pentru drumuri și clădiri;
- direcția generală operațională pentru mobilitate și căile navigabile;
- direcția generală operațională pentru agricultură, resurse naturale și mediu;
- direcția generală operațională pentru amenajarea teritoriului, locuințe, patrimoniu și energie;
- direcția generală operațională pentru activități interne și acțiune socială;

- direcția generală operațională pentru economie, ocuparea forței de muncă și cercetare;
- direcția generală operațională pentru fiscalitate.

c) Prevederi bugetare

Autoritățile locale au dreptul, în cadrul politicii economice naționale, la resurse financiare proprii, adecvate, de care pot dispune liber potrivit competențelor lor. Resursele financiare ale autorităților locale trebuie să fie proporționale cu responsabilitățile prevăzute de Constituție și de [reglementările privind organizarea și funcționarea administrației locale](#). O parte din resursele financiare ale autorităților locale provin din taxe și impozite locale, cuantumul acestora putând fi stabilite potrivit prevederilor legale.

Finanțarea generală a municipalităților aflate în zona de Comunitate de limbă germană și, implicit, bugetele structurilor locale se realizează potrivit decretului de stabilire a regulilor și criteriilor de calcul a alocării anuale la care are dreptul fiecare municipalitate, decret adoptat în anul 2008

În Valonia, egalizarea financiară între municipalități este asigurată prin instrumentele [Fondului municipalităților](#). Obiectivul specific al criteriilor de distribuire a acestui fond este acela de a echilibra diferențele dintre municipalitățile cu fiscalizare redusă și cele cu baze fiscale puternice. Valoarea totală a sumelor acordate la nivel municipal se stabilește printr-o distribuire variabilă a unei sume fixe, care este concepută pentru a aduce toate municipalitățile cu un randament fiscal mai mic la nivelul mediei comunitare. Restul este distribuit în conformitate cu 5 criterii astfel: 5% în părți egale, 45% în funcție de numărul de locuitori, 20% în funcție de numărul de lucrători din municipiu, 15% în funcție de numărul șomerilor și 15% în funcție de suprafața municipiului. Există, de asemenea, un fond al provinciilor din regiunea valonă. Distribuția fondurilor între cele cinci provincii este stabilită prin decret.

Regiunea Bruxelles

a) Structura administrativ-teritorială

Regiunea Capitalei Bruxelles a fost înființată în 1989 (prin decret) incluzând teritoriul a 19 municipalități, acoperind o suprafață totală de 161,4 km². [Asociația orașelor și municipiilor din Regiune](#) este o structură care deservește autoritățile locale și funcționează pentru a consolida rolul celor 19 municipalități în procesul de luare a deciziilor generale la nivel local. Regiunea Bruxelles este singura regiune care are o structură bilingvă.

Municipalitățile (în funcție de granițele lingvistice) pot fi grupate în patru categorii:

- 12 municipalități de limbă olandeză cu reglementări speciale pentru vorbitori de franceză, în suburbiile Bruxelles-ului (Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel și Wezembeek-Oppem) și la granița lingvistică (Bever, Spiere-Helkijn, Voeren, Herstappe, Mesen și Ronse);
- 4 municipalități francofone cu reglementări speciale pentru vorbitori de olandeză, pe granița lingvistică (Comines-Warneton, Enghien, Flobecq și Mouscron);

- 2 municipalități francofone cu reglementări speciale pentru vorbitori de limbă germană (Malmedy și Waimes);
- 9 municipalități vorbitoare de limbă germană cu reglementări speciale pentru vorbitori de franceză (Amel, Büllingen, Burg-Reuland, Butgenbach, Eupen, Kelmis, Lontzen, Raeren și Sankt Vith).

Organismele regionale de la Bruxelles dețin aceleași competențe regionale ca și cele din Flandra și Valonia; își pot organiza propriile instituții și pot împărți exercitarea competențelor între regiune și cele 19 municipalități⁵.

b) Funcționarii locali

Stabilirea politicii de personal și punerea în aplicare a diferitelor aspecte administrative reprezintă o chestiune internă a structurilor existente la nivel local. [Carta socială europeană revizuită](#) a Consiliului Europei a fost încorporată în noua lege a municipalităților în vigoare în Regiune. Guvernul regional a pus în practică și acordurile semnate între syndicate și guvern - acoperind cadrul de angajare a personalului necesar, organigrama structurilor locale, fișele de post, condițiile de recrutare și de promovare, instruirea și evaluarea personalului, rolul grefierului municipal și mobilitatea internă.

Un alt aspect care trebuie menționat este faptul că municipalitățile sunt singurele autorități care trebuie să finanțeze integral pensiile personalului angajat (ceea ce presupune o alocare importantă de fonduri).

Autoritățile locale au dreptul, în cadrul politicii economice naționale, la resurse financiare proprii adecvate, de care pot dispune liber potrivit competențelor lor. Consiliul municipal fixează⁶:

1. cadrul structurii de personal, care include numărul de posturi statutare împărțit în cinci niveluri de la A la E și pe grade;
2. contingentul locurilor de muncă contractuale, în care trebuie incluse locurile de muncă subvenționate, specificând măsurile de angajare de care depind;
3. condițiile pentru recrutarea și promovarea personalului;
4. nivelul financiar și grilele de salarizare ale funcționarilor municipali, cu excepția celor al căror salariu este stabilit alte legi;
5. regulile privind evaluarea personalului;
6. regulile privind mobilitatea internă a personalului.

Toate funcțiile sunt deschise recrutării și promovării, cu excepția cazului în care consiliul municipal derogă în mod expres de la acestea.

Consiliul municipal (în care este inclus și primarul) cuprinde un număr de membri proporțional cu numărul locuitorilor, după cum urmează⁷:

- 7 membri în municipalitățile cu mai puțin de 1.000 de locuitori;
- 9 membri în cele care au între 1.000 și 1.999 locuitori;
- 11 membri în cele cu 2.000 - 2.999 de locuitori;
- 13 membri în cele de la 3.000 la 3.999 de locuitori;
- 15 membri în cele de la 4.000 la 4.999 locuitori;
- 17 membri în cele de la 5.000 la 6.999 de locuitori;
- 19 membri în cele de la 7.000 la 8.999 locuitori;
- 21 de membri în cele de la 9.000 la 11.999 de locuitori,
- 23 de membri în cele de la 12.000 la 14.999 de locuitori;

⁵ Noua lege comunală poate fi descărcată la <http://pouvoirs-locaux.brussels/legislation/doclegis/nouvelle-loi-communale-edition-bruxelloise>

⁶ http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg_2.pl?language=fr&nm=1988062452&la=F

⁷ <https://wallex.wallonie.be/contents/acts/2/2069/1.html?doc=7577&rev=6844-2130>

- 25 de membri în cele de la 15.000 la 19.999 de locuitori;
- 27 de membri în cele de la 20.000 la 24.999 de locuitori;
- 29 de membri în cele de la 25.000 la 29.999 de locuitori;
- 31 de membri în cele de la 30.000 la 34.999 de locuitori;
- 33 de membri în cele de la 35.000 la 39.999 de locuitori;
- 35 de membri în cele de la 40.000 la 49.999 de locuitori;
- 37 de membri în cele de la 50.000 la 59.999 de locuitori;
- 39 de membri în cele de la 60.000 la 69.999 locuitori;
- 41 de membri în cele de la 70.000 la 79.999 de locuitori;
- 43 de membri în cele de la 80.000 la 89.999 locuitori;
- 45 de membri în cele de la 90.000 până la 99.999 de locuitori;
- 47 de membri în cele de la 100.000 la 149.999 de locuitori;
- 49 de membri în cele de la 150.000 la 199.999 locuitori;
- 51 de membri în cele de la 200.000 la 249.999 locuitori;
- 53 de membri în cele de la 250.000 la 299.999 de locuitori;
- 55 de membri în cele de la 300.000 de locuitori și mai mult.

Dimensiunea administrațiilor municipale este deosebit de variată. Localitatea Ganshoren are cea mai mică administrație, care cuprinde 226 de angajați, în timp ce cea mai mare structură, Bruxelles, are 4.190 de angajați. Mărimea administrațiilor este în principal raportată la numărul de locuitori din fiecare unitate administrativă/ localitate, dar cu variații notabile⁸.

Administrațiile municipale pot fi împărțite în 4 categorii, după numărul de funcționari din administrații:

- sub 500 de funcționari: Auderghem, Berchem-Sainte-Agathe, Ganshoren, Koekelberg, Watermael-Boitsfort și Woluwe-Saint-Pierre;
- între 500 și 1.000 de funcționari: Etterbeek, Evere, Forest, Jette, Saint-Gilles, Saint-Josse-tenNoode, Uccle și Woluwe-Saint-Lambert.
- peste 1.000 de funcționari: Anderlecht, Molenbeek-Saint-Jean și Schaerbeek.
- Bruxelles, cu o administrație de 4.190 de funcționari.

Aceste diferențe acoperă o mare diversitate în ceea ce privește structura organizațională, procedurile de lucru, organigrama, managementul și în modul de gestionare a resurselor umane.

Dacă dimensiunea unei administrații depinde în principal de numărul locuitorilor din municipiu, acest lucru nu este totuși singurul factor de luat în considerare. Numărul funcționarilor poate depinde și de alte date cum ar fi:

- specificul municipal: situația socio-economică, suprafața, misiuni specifice etc;
- oferta de servicii: municipalitățile pot decide ce fel de servicii oferă populației (și dacă suplimentează numărul acestora);
- prezența infrastructurii regionale/naționale: școli, infrastructuri sportive, sediu, birouri administrative ale instituțiilor publice, hoteluri/spații de cazare, etc. Acestea pot genera costuri și/sau venituri suplimentare;
- posibila externalizare a anumitor servicii către alte structuri sau organizații (precum organizațiile municipale non-profit sau consiliile municipale);
- resursele bugetare ale municipiului;
- subvențiile regionale, federale și europene.

Se poate stabili „încărcarea” administrațiilor municipale calculând raportul dintre numărul de locuitori și numărul de funcționari publici, rezultând o valoare care reprezintă numărul de locuitori/funcționar. În medie, un funcționar municipal cu normă

⁸ <http://pouvoirs-locaux.brussels/fichiers/focus-02-le-personnel-des-communes-bruxelloises.pdf>

întreagă este revine statistic la 73 de locuitori. Statistica nu cuprinde și capitala, unde un funcționar revine la 43 de locuitori.

În medie, 34% din bugetul primăriilor este alocat cheltuielilor de personal. Analiza cheltuielilor de personal activ/cap de locuitor relevă diferențe semnificative între localități. Astfel, municipalitatea Saint-Josse-ten-Noode și orașul Bruxelles au cheltuielile cele mai mari per locuitor din Regiune, de 1.013 euro/locuitor și respectiv 1.011 euro/locuitor, în timp ce municipalitățile Ganshoren și Schaerbeek au cheltuieli de aproximativ 430 euro/locuitor. Corelația este ponderată cu structura personalului municipal, care poate influența „costul” acestuia: vechime, nivel de studii, proporție de statut permanent/contractual, nivel de salarizare, etc.

Potrivit legii, membrii structurilor administrative locale precum și membrii structurilor de conducere ale organelor publice beneficiază de cheltuieli de reprezentare, limitate la următoarele sume anuale totale:

1. 120 de euro brut/ ședință (pentru membrii organelor administrative, de conducere și consultative la care au participat efectiv) fără ca numărul să depășească un total de 30 de ședințe suma se majorează la 500 de euro brut pe ședință în cazul Consiliului de administrație al Comisiei de reglementare în domeniul energiei din Regiunea Capitalei Bruxelles-Capitală, fără ca acest număr să depășească un total de 30 de ședințe;
2. 240 de euro brut/ ședință (la care au participat efectiv) pentru consilierii guvernului regional, fără ca numărul să depășească 40 de ședințe;
3. 300 de euro brut pentru președinte și vicepreședinte sau orice altă funcție echivalentă acestora din cadrul organismelor publice (pe sesiune sau pe ședință pregătitoare) fără ca acest număr să depășească 40 de ședințe;
4. Pachetul total de beneficii de orice fel, precum și cheltuielile de reprezentare pentru președinte și vicepreședinte sau pentru orice altă funcție echivalentă sau similară nu poate depăși 25% din valoarea remunerației anuale maxime a acestuia din urmă⁹.

c) Prevederi bugetare

Bugetul pe anul 2021 al primăriei Bruxelles, adoptat de Colegiul orașului, cuprinde 7,6 milioane de euro cu titlul de cheltuieli excepționale, prevăzute pentru a face față la o serie de costuri directe legate de gestionarea pandemiei: achiziționarea de echipamente (2,2 milioane euro); curățarea suplimentară a școlilor (700.000 euro); pierderi de venituri (3,5 milioane euro), etc. Bugetul orașului, pe anul 2021, s-a ridicat la circa 856 de milioane de euro.

Cheltuielile de funcționare, de personal și de transfer pentru același an 2021 au fost similare celor din 2020, asigurând funcționarea normală a serviciilor orașului Bruxelles¹⁰.

Organigrama primăriei Bruxelles poate fi găsită la [adresa următoare](#)¹¹.

⁹ <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/arrete/2019/01/24/2019030110/justel>

¹⁰ <https://bx1.be/communes/bruxelles-ville/le-budget-2021-de-la-ville-de-bruxelles-en-deficit-de-plus-de-7-millions-a-cause-de-la-crise/#:~:text=Le%20budget%20ordinaire%202021%2C%20%E2%80%9Csans,de%20la%20Ville%20de%20Bruxelles>

¹¹ https://www.bruxelles.be/sites/default/files/bxl/CADA_Organogram_FR_Version_detaillee_20210212_0.pdf

BULGARIA

a) Structura administrativ-teritorială

Conform standardelor europene, structura administrativ-teritorială a Bulgariei cuprinde 2 zone (NUTS I), 6 regiuni de planificare, definite ca nivel NUTS II¹², 28 de districte administrative corespunzătoare nivelului NUTS III și 266 de municipii, care reprezintă nivelul LAU.

Potrivit [Legii de dezvoltare regională](#) și în conformitate cu cerințele Uniunii Europene, pentru alocarea fondurilor de dezvoltare regională, regiunile de planificare din Bulgaria reprezintă unități statistice și nu îndeplinesc nici funcții administrative și nici financiare. Districtele sunt unități administrative deconcentrate ale guvernului central, care coordonează interesele naționale și locale. Acestea nu au autonomie financiară și nu oferă servicii publice populației. Practic, districtele/raioanele sunt destinate să administreze proprietatea statului de pe teritoriul său, să monitorizeze conformitatea deciziilor luate de structurile locale, să implementeze politica statului la nivel local, să stimuleze dezvoltarea locală și să susțină cooperarea dintre municipalități pentru a lucra împreună la proiecte de anvergură. Conform [Constituției](#), municipalitatea - ca entitate juridică - reprezintă singurul nivel de guvernare sub-națională autonomă din Bulgaria. Are drept de proprietate și adoptă independent bugetul municipal, care trebuie utilizat în interesul populației locale. Organele administrației locale - Consiliul Municipal și Primarul - sunt alese direct de către populația locală pentru un mandat de 4 ani, cu scopul de a lua decizii (și a pune în practică hotărârile guvernamentale). Consiliul de Miniștri are competențe privind crearea, modificarea și închiderea organelor administrației publice, precum și a agențiilor executive și a comisiilor de stat (organisme individuale aflate în subordinea organelor centrale ale puterii executive) prin decret. Modelul administrativ general determină în esență tipurile de structuri administrative în funcție de funcțiile, principiile generale și organizarea acestora.

Sofia este o unitate administrativ-teritorială (în practică poate fi considerată o arie metropolitană) cu statut de regiune. Cuprinde 38 de localități, inclusiv 4 orașe: Sofia, Bankya, Buhovo și Novi Iskar și 34 de sate. Administrația electivă a municipiului – membrii Consiliului Municipal Sofia și Primarul orașului - este aleasă de cetățenii municipiului Sofia pentru un mandat de 4 ani.

Autoritățile municipale stabilesc și implementează politica de dezvoltare a municipiului, rezolvă problemele de natură locală legate de economie, protecția mediului, sănătate, activități sociale, educaționale, culturale, comunitare și de utilități, amenajarea teritoriului, eliminarea și gestionarea proprietății municipale, siguranța circulației și ordinea publică, etc.

Consiliul municipal alege comisiile permanente și temporare specializate în anumite domenii. În prezent, funcționează 13 comitete permanente. Consiliul Municipal Sofia poate înființa organe specializate.

Primarul municipiului, în calitate de organ executiv, conduce toate activitățile executive ale municipiului. Administrația municipală este structurată pe direcții și unități funcționale și sectoriale în fiecare district, care sunt conduse de viceprimari aleși de către Consiliul municipal, Sofia fiind împărțită în 24 de districte¹³.

¹² NUTS I, NUTS II și NUTS III sunt abrevierile nivelului I, nivelului II și, respectiv, III din Nomenclatorul unităților statistice teritoriale în sensul Regulamentului (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 mai 2003. LAU este notația pentru unitatea administrativă locală.

¹³ <https://www.sofia.bg/web/sofia-municipality/administrative-territorial-structure>

Municipalități și regiuni

- Municipalitate reprezintă unitatea administrativ-teritorială de bază, prin intermediul căreia se implementează politicile/ principiile autoguvernării. Limitele teritoriale (modificarea acestora) ale unui municipiu se stabilesc prin referendum public. Municipalitățile au dreptul să dețină proprietăți municipale, utilizate în interesul comunității.
- Regiunea este unitatea administrativ-teritorială responsabilă pentru dezvoltarea politicii regionale, punerea în aplicare a legislației de stat la nivel local și armonizarea intereselor naționale și locale. Regiunile se stabilesc după următoarele criterii:
 - particularitățile fizico-geografice ale teritoriului;
 - prezența unui oraș (definit și prin referire la tradiția culturală și/sau de conviețuire);
 - prezența unui centru economic cu infrastructură socială și tehnică și acces către alte așezări ale regiunii (infrastructură).

În legătură cu structura administrativă prezentată, [Legea pentru diviziunea teritorială a capitalei și a marilor orașe \(1995\)](#), cu modificările și completările ulterioare, stabilește împărțirea teritorială a orașelor cu o populație de peste 300.000 de locuitori - în acest moment existând încă 2 astfel de orașe: Plovdiv și Varna. [Legea cu privire la participarea directă a cetățenilor la guvernare și la autonomia locală \(2009\)](#) reglementează condițiile, organizarea și procedurile de participare ale cetățenilor la referendumurile locale, inițiativele cetățenești la nivel local și Adunarea generală a populației.

Potrivit legii, condițiile de înființare a unui nou municipiu sunt¹⁴:

1. existența unei populații de peste 6.000 de persoane în toate localitățile care vor fi incluse în administrarea municipiului;
2. prezența unei așezări - centru unificator cu infrastructură socială și tehnică, care oferă un număr de servicii (legal definite) populației;
3. includerea în noul municipiu a tuturor localităților învecinate pentru care nu există condiții de înființare a unui municipiu separat sau care nu se pot alătura altui municipiu învecinat;
4. o altă condiție este ca distanța maximă de transport rutier dintre localități și centrul municipiului să nu fie mai mare de 40 km;
5. o oportunitate de finanțare a cheltuielilor municipiului nou înființat cu venituri în sensul [Legii privind finanțele publice](#), în cuantum de cel puțin jumătate din nivelul mediu al acestora pe țară, conform datelor din ultimul raport anual privind execuția bugetelor municipalităților.

b) Funcționarii locali

Legea stabilește două tipuri de angajați publici: funcționarii publici și angajații al căror contract de muncă poate fi pe durată nedeterminată sau temporară.

La nivelul anului 2018 erau angajați 83.943 de funcționari publici (dintre care 53,3% personal contractual) care deserveau o populație totală de 7,7 milioane de locuitori¹⁵.

¹⁴ <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2133622784>

¹⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Public_employment_-_Bulgaria#Public_employment_structure

Numărul maxim de funcționari ai primăriei din Sofia este de 200. Consiliul municipal aprobă numărul total de angajați și structura internă a administrației locale, la propunerea primarului. În calitate de angajat public, un funcționar municipal va ocupa, în general, o poziție permanentă în administrația locală și va asista activitatea desfășurată de consiliul municipal și de primar în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin. Managerii care ocupă funcțiile de: secretar al municipiului, șef al direcției generale ca și șefii inspectoratelor au statut de înalți funcționari publici ai administrației municipale.

c) Prevederi bugetare

Pentru anul 2021 consilierii municipali au adoptat (pentru Sofia) un buget în valoare de 1,891 miliarde BGN¹⁶, acesta fiind axat pe realizarea a 3 obiective - construirea infrastructurii strategice și activitatea de reparații (140 de milioane de BGN), construirea de noi grădinițe și locuri de joacă pentru copiii cu vârste cuprinse între 3 și 6 ani (65,7 milioane BGN), îmbunătățirea calității aerului și transportul urban ecologic¹⁷.

Activitatea financiară a municipalităților este guvernată de mai multe legi și reglementări, următoarele fiind de o importanță deosebită:

- [Legea bugetelor municipale](#) (1998) - care reglementează redactarea, adoptarea, implementarea, completarea și contabilitatea bugetelor municipale, raporturile bugetare dintre municipii și bugetul central și regimul resurselor nebugetare ale municipiilor; - [Legea cu privire la datoria municipală \(2005\)](#) - care reglementează condițiile și procedura de stingere a datoriilor municipale și de emitere a garanțiilor municipale, și precizează tipurile de datorie municipală; - [Legea impozitelor și taxelor locale \(1997\)](#) - care definește nomenclatorul impozitelor și taxelor locale.

Resursele financiare ale administrației publice locale sunt direct și imediat legate de elaborarea, adoptarea, implementarea, finalizarea și contabilizarea bugetelor municipale.

Bugetul cuprinde cele trei grupe de venituri ale municipiului:

- venituri proprii, rezultate din încasarea impozitelor locale - taxe locale, servicii și drepturi acordate de primărie, valorificarea proprietății municipale, amenzi și sancțiuni; dobânzi și pierderi, alte venituri non-fiscale;
- venituri din transferuri de stat sub forma subvențiilor - credite fără dobândă de la bugetul central acordate pentru finanțarea cheltuielilor, inclusiv TVA, rambursarea cheltuielilor în cadrul proiectelor și programelor aprobate, finanțate de Uniunea Europeană;
- a treia grupă include veniturile provenite din transferuri între administratorii de credite bugetare.

¹⁶ 1 BGN = 0,51 euro

¹⁷ <https://visitsofia.bg/en/item/2867-sofia-municipal-council-adopted-the-budget-of-sofia-for-2021>

a) Structura administrativ-teritorială

Conform standardelor europene, structura administrativ-teritorială a Cehiei cuprinde o regiune (NUTS I), 8 provincii (NUTS II), 14 regiuni (NUTS III) și 6.258 localități (LAU).

Conform [Constituției](#), țara este împărțită în municipii și regiuni, unități teritoriale de autoguvernare. Cel mai populat dintre municipii, orașul Praga, numără peste 1,2 milioane de locuitori, în timp ce [cel mai puțin populat](#) numără în jur de 20 de persoane.

Populația medie a municipiilor este de 1.700 de persoane¹⁸.

Structura municipiilor în funcție de numărul de locuitori este următoarea:

- până la 200 de locuitori: 24,7% din municipii;
- de la 200 la 499 locuitori: 31,7%;
- de la 500 la 999 locuitori: 21,5%;
- de la 1.000 la 1.999 locuitori: 11,4%;
- de la 2.000 la 4.999 locuitori: 6,3%;
- de la 5.000 la 9.999 locuitori: 2,3%;
- de la 10.000 la 19.999 locuitori: 1,1%;
- de la 20.000 la 49.999 locuitori: 0,7%;
- de la 50.000 la 99.999 locuitori: 0,2% (15 municipii);
- peste 100.000 de locuitori: 0,1% (6 municipii).

În afară de municipii, în Cehia există legal și [14 unități teritoriale autonome](#) - de exemplu capitala Praga sau regiunea Boemiei Centrale. Situația acestor regiuni, din punctul de vedere al locuitorilor lor, este diferită: în timp ce trei dintre cele mai mari regiuni (capitala Praga, Regiunea Boemiei Centrale și Regiunea Moravia-Silezia) au aproximativ 1,25 milioane de locuitori fiecare, cea mai mică (regiunea Carlsbad) are doar 0,31 milioane de locuitori.

Biroul municipal este format din primar, viceprimari, secretarul oficiului municipal (dacă se înființează acest post) și angajații din municipalitate. Primarul este șeful biroului municipal. Consiliul de administrație poate înființa departamente și direcții pentru secțiunile individuale de activități ale biroului municipal în care își desfășoară activitatea angajații municipalității, conform ordinelor specifice.

Funcționarii autorităților locale și regionale se supun prevederilor [Codului Muncii](#), astfel cum a fost modificat prin adoptarea [Legii privind funcționarii guvernelor teritoriale](#). Statutul menționat reglementează în detaliu raportul de muncă al oficialilor autorităților locale și regionale și cerințele acestora în ceea ce privește nivelul studiilor.

Municipalitățile din Republica Cehă își administrează teritoriile în cadrul competențelor independente și delegate, conform legii. Sarcinile independente ale municipalităților includ gestionarea municipalității, stabilirea și aprobarea bugetului municipal și a contului final, înființarea structurilor juridice, desemnarea organelor de conducere, organizarea, conducerea și angajarea personalului necesar, publicarea reglementărilor generale obligatorii ale municipiului, etc.

În ceea ce privește competențele delegate, municipalitățile au fost împărțite în trei grupe. [Legea nr. 314/2002](#) definește 388 de municipalități cu competențe delegate elementare, dintre care 205 municipalități au competențe delegate extinse.

¹⁸ https://rm.coe.int/local-and-regional-democracy-in-the-czech-republic-cg-22-6-draft-recom/168071889a?fbclid=IwAR1RImofb7y9mGuG7EGF5sSojx4JyEsbmJqEJ0wQUgj1xWY3dS_hJFoFoOs

b) Funcționarii locali

În ceea ce privește autoritățile locale, Consiliul municipal are permisiunea de a stabili regulile de organizare care definesc structura birourilor și atribuirea sarcinilor departamentelor. Numărul de posturi este stabilit de către Consiliul Municipal.

[Legea nr. 129/2000](#) stabilește că Autoritatea regională este împărțită în departamente și birouri. Consiliul regional are dreptul de a stabili numărul angajaților și fondurile necesare retribuirii acestora.

Conform [Legii nr. 312/2002](#) care prevede reglementarea statutului angajaților administrației publice locale¹⁹, procesul de selecție este o condiție prealabilă pentru:

- persoanele numite într-o funcție de conducere a unei autorități publice și de înalt funcționar;
- angajarea pe durată nedeterminată a unui înalt funcționar desemnat să lucreze la:
 1. o autoritate regională;
 2. magistratura Capitalei Praga;
 3. o autoritate a unei municipalități cu competențe extinse;
 4. o autoritate municipală delegată;
 5. o autoritate orășenească sau o autoritate municipală a unui oraș statutar subdivizat teritorial sau a unui cartier al capitalei.

Contractele de muncă pentru funcționarii publici se încheie pe perioadă nedeterminată. În cazul în care contractul de muncă este încheiat pe o perioadă determinată, unitatea teritorială autonomă competentă va preciza motivul pentru care contractul este pe perioada stabilită în contractul respectiv.

Funcționarul public al cărui contract de muncă va fi reziliat de o unitate teritorială autonomă prin notificare din motive specificate în Codul Muncii, are dreptul la o indemnizație suplimentară de concediere.

Ministerul de resort coordonează dezvoltarea calificărilor funcționarilor publici în temeiul legii și stabilește necesarul de personal.

Consiliul local Praga²⁰, potrivit [Legii nr. nr.131/2000](#), are ca principale atribuții:

- alegerea primarului, viceprimarilor și altor membri, precum și revocarea acestora din funcții;
- stabilește cuantumul remunerației membrilor consiliului;
- analizează proiectul de buget al capitalei Praga, precum și planul de dezvoltare al capitalei;
- înființarea și desființarea persoanelor juridice și a structurilor organizatorice, etc.

[Schema de organizare a primăriei Praga](#) cuprinde circa 2.300 de funcționari.

c) Prevederi bugetare

Conform Legii nr. 250/2000²¹, propunerea de buget se depune de către structura de conducere atât la nivel local, cât și la nivel regional. Ulterior, proiectul de buget trebuie aprobat de Consiliul municipal sau cel regional. Bugetarea costurilor legate de

¹⁹ <https://www.mvcr.cz/soubor/act-no-312-2002-coll-on-public-servants-of-territorial-self-governing-units-and-amendments-to-certain-acts.aspx>

²⁰ <https://www.praha13.cz/file/iRI1/Organizacni-rad-2018-v-platnem-zneni.pdf>

²¹ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

personalul autorităților locale a fost stabilită de Legea nr.143/1992 (abrogată) și actualmente de [Legea 250/2000](#).

Indemnizațiile aleșilor locali sunt fixate prin decret guvernamental - sumele depind de numărul de locuitori ai localităților respective, urmând a fi plătite din bugetele municipale.

Regiunile nu au dreptul de a percepe niciun impozit regional. Veniturile bugetului regional provin din impozitele percepute la nivel național, un procent fiind destinat regiunilor. Procentul este stabilit la nivel central, după consultarea Asociației Regiunilor. Veniturile suplimentare provin din subvenții de stat și din veniturile imobiliare regionale sau din activitățile economice desfășurate de structurile regiunilor. Alte venituri provin din fondurile structurale ale UE.

Bugetele municipalităților cuprind, în principal, veniturile din taxe și impozite, care sunt în procent de peste 50%. De asemenea, municipalitățile primesc o serie de cote din veniturile naționale:

- 21,4% din taxa pe valoarea adăugată (TVA) și impozitul pe venitul persoanelor fizice și a impozitului pe profit;
- circa 60% din veniturile statului provenind din impozitul personal pe veniturile din afaceri.
- 1,5% din alte impozite.

Așa-numitele taxe locale, care sunt impuse prin hotărâri obligatorii ale municipalităților, reprezintă aproximativ 5% din veniturile fiscale ale acestora.

În ceea ce privește regiunile, acestea împart un procent de 8,92% din veniturile obținute de stat din TVA, din impozitul pe profit și din categoria alte impozite. Participarea fiecărei regiuni la impozitele partajate este determinată de importanța financiară a competențelor delegate către regiuni de către stat.

CROAȚIA

a) Structura administrativ-teritorială

Clasificarea conform standardelor europene, structura administrativ-teritorială a Croației cuprinde 1 zonă (NUTS I), 4 regiuni (NUTS II), 21 de județe, inclusiv capitala Zagreb (NUTS III), și 576 de localități²².

[Legea cu privire la teritoriile județelor, orașelor și municipiilor din Republica Croația, nr. 86/06](#), cu modificările și completările ulterioare, prevede că organele reprezentative ale unităților autonome locale sau o treime din cetățenii rezidenți într-o localitate au dreptul de a propune ca localitatea lor să fie înregistrată ca aparținând unei alte unități teritoriale.

Administrațiile locale adiacente pot fuziona în mod voluntar.

Croația este împărțită administrativ în 124 de orașe și 426 municipii: în total 550 unități administrativ-teritoriale. Cele mai multe municipalități și orașe se află în județul Split-Dalmația: 16 orașe și 39 de municipalități²³.

Din punct de vedere al densității, municipalitățile slab populate sunt:

- Cviljane (1,7 locuitori/km²);
- Udbina (2,4 locuitori/km²);
- Lanišće (2,8 locuitori/km²);

²²https://rtsa.ro/tras/index.php/tras/article/viewFile/10/8?fbclid=IwAR32zBXDZ5_DWum3i0VSgDKIF73i_xi-uxD2DDYZ2DhzcV_x2kcKSQnGdlHM

²³ <https://geografija.hr/upravno-teritorijalni-ustroj-hrvatske/>

- Lovinac (3,2 locuitori/km²);
 - Karlobag (3,6 locuitori/km²).
- Cele mai dens populate orașe/municipii:
- Rijeka (3310,6 locuitori/km²);
 - Split (2367,4 locuitori/km²);
 - Zagreb (1214,9 locuitori/km²);
 - Slavonski Brod (1188,3 locuitori/km²);
 - Pula (1093,3 locuitori/km²);
 - Varaždin (825,4 locuitori/km²);
 - Kastav (777,1 locuitori/km²);
 - Municipality Dugi Rat (670,9 locuitori/km²);
 - Osijek (655,1 locuitori/km²);
 - Municipality Podstrana (631,7 locuitori/km²);

b) Funcționarii locali

Fiecare unitate de autoguvernare locală și regională are propriile reguli interne care reglementează numărul de angajați.

Administrația orașului Zagreb are în prezent aproximativ 3.200 de funcționari publici și angajați ai statului²⁴. Prin comparație, în cadrul Administrației orașului Londra își desfășoară activitatea 1.074 funcționari.

a) Organismele de lucru înființate prin Statutul orașului Zagreb²⁵:

- comisia de acreditare;
- comisia pentru alegeri și numiri;
- comisia pentru statut, regulamente și procedură;
- comitetul de denumire al străzilor și piețelor;
- comisia de dezvoltare economică;
- comisia de finanțe;
- comisia de management a utilităților;
- comisia de planificare teritorială;
- comisia pentru protecția mediului;
- comisia pentru agricultură, silvicultură și gospodărirea apelor;
- comisia de sănătate;
- comisia pentru asistență socială;
- comisia pentru educație și sport;
- comisia pentru cultură;
- comisia pentru tineret;
- comisia pentru cooperare interurbană și internațională;
- comitetul guvernului local;
- comisia pentru petiții și contestații.

b) Organisme de lucru constituite în conformitate cu Regulamentul de procedură al Adunării Orașului Zagreb:

- comitetul pentru minorități naționale;
- comitetul de control;
- comitetul veteranilor de război;
- comisia pentru siguranța și prevenirea riscurilor urbane.

²⁴ <https://www.total-croatia-news.com/lifestyle/43131-zagreb-city-administration>

²⁵ <https://skupstina.zagreb.hr/working-bodies-108/108>

c) Organisme de lucru constituite prin hotărâri speciale sau în conformitate cu reglementările legale sau de altă natură:

- structura privind drepturile omului;
- comisia pentru egalitatea de gen a oraşului Zagreb.

Consiliul local a înfiinţat Serviciul profesional al Adunării oraşului pentru a îndeplini sarcini specifice - administrative, tehnice şi de altă natură. Acesta sarcini privesc convocarea şi desfăşurarea şedinţelor Adunării Oraşului, a organelor sale de lucru şi a Preşedinţiei Adunării Oraşului; Serviciul coordonează redactarea hotărârilor şi a altor acte ale Adunării Oraşului (se ocupă cu întocmirea documentelor, rapoartelor şi proceselor-verbale, acordă asistenţă în domeniul tehnico-administrativ şi pentru serviciile de protocol, coordonează informarea şi relaţiile publice, pregătirea şi desfăşurarea alegerilor, veghează la publicarea actelor Adunării Oraşului, ale primăriei şi altor organe, asigură cooperarea dintre Adunarea Oraşului şi organele reprezentative locale şi regionale; alte sarcini sunt legate de custodia arhivei documentare şi a tranzacţiilor financiare – respectiv păstrarea documentaţiei şi a evidenţei legate de activitatea Adunării Oraşeneşti şi a organelor sale de lucru, precum şi alte atribuţii prevăzute prin reglementări).

c) Prevederi bugetare

Există principii bugetare care trebuie respectate de către responsabilii care întocmesc bugetele locale. Ele ajută organul reprezentativ să controleze gestionarea fondurilor de către organul executiv al oraşului, respectiv primarul²⁶. Putem enumera:

- Principiul echilibrului - veniturile trebuie să fie egale cu cheltuielile - oraşul are voie să cheltuiască în limita fondurilor colectate. În cazul în care cheltuielile cresc în cursul anului din cauze neprevăzute (de exemplu, inundaţii sau alte situaţii de forţă majoră), sau dacă veniturile bugetare scad ca urmare a unui nivel mai scăzut de colectare a taxelor şi impozitelor sau ca urmare a scăderii ratei de creştere economică, bugetul trebuie reechilibrat. Aceasta presupune reducerea cheltuielilor şi/sau găsirea de noi surse de venit. Echilibrul se realizează de obicei prin împrumut sau vânzarea de proprietăţi, ceea ce necesită rectificări bugetare;
- Principiul anuităţii;
- Principiul unităţii şi al acurateţii bugetului;
- Principiul universalităţii - toate veniturile bugetare pot fi utilizate pentru finanţarea tuturor cheltuielilor bugetare. Cu toate acestea, există câteva excepţii la această regulă prevăzută de lege şi de hotărâri ale guvernului. De exemplu, veniturile din taxele de utilităţi pot fi utilizate numai pentru drenarea apelor pluviale, la curăţenia şi întreţinerea spaţiilor publice, întreţinerea drumurilor, cimitirelor, crematoriilor şi pentru iluminatul public;
- Principiul specificaţiei - toate veniturile trebuie alocate conform clasificării economice declarate pe surse, în timp ce cheltuielile trebuie să fie alocate conform clasificărilor bugetare şi echilibrate cu veniturile;
- Principiul transparenţei - bugetul trebuie să fie disponibil publicului care doreşte să se informeze (bugetul este publicat în Monitorul Oficial al Primăriei).

Autorităţile locale şi regionale din Croaţia au la dispoziţie o serie de surse ce se constituie în venituri proprii. Acestea includ cotele din impozitul pe venit (percepute de Guvern, dar alocate integral, în diferite modalităţi, către guvernele locale şi regionale);

²⁶ <https://www.zagreb.hr/UserDocsImages/arhiva/financije/ZG%20ENG%20web%20301114.pdf>

impozitele aplicate la nivel local; subvențiile primite de la guvern; taxele administrative pe proprietate sau împrumuturile.

Din impozitele pe venit, de exemplu, un procent de 52% este alocat direct municipiului sau orașului și 15% județului. Un alt procent de 12% este distribuit județelor, „orașelor mari” și municipalităților pentru finanțarea serviciilor descentralizate - sănătatea, educația, asistența socială și serviciilor de prevenire / stingere a incendiilor. Restul de 21% este utilizat ca egalizare, în raport cu serviciile descentralizate, fiind distribuit către autoritățile locale și regionale care nu pot oferi standardele minime prescrise din alocarea inițială de 12%. O parte importantă (75%) din subvențiile acordate județelor sunt destinate distribuirii către municipiile și orașele mari din aceste zone, după criterii elaborate de adunările județene, cu preferință zonelor insulare și în zonele afectate de subdezvoltare economică²⁷.

Bugetul orașului Zagreb este destinat funcționării instituțiilor proprii. În prezent, un număr de 321 de instituții și organisme sunt cuprinse în alocările de la bugetul local, personalul acestora fiind de aproximativ 7.800 de angajați. Acestea includ, de exemplu: Detașamentul public de pompieri, Grădina zoologică, Spitalul de copii Srebrnjak, Centrul medical de urgență al orașului Zagreb, bibliotecile, Muzeul Orașului Zagreb, Teatrul Trešnja, Sala de concerte Vatroslav Lisinski, Centrul cultural și de informare, Grădinița Bajka, Școala Primară August Šenoa, Școala de Balet Clasic, Gimnaziul superior al orașului, Căminul de elevi Maksimir și Căminul pentru bătrâni și persoane cu dizabilități Dubrava, etc.

Bugetul orașului este format din trei părți. Prima parte (cu caracter general) privește contul de venituri și cheltuieli și contul de finanțare. A doua parte, cea specifică, prezintă cheltuielile descentralizate pe unitatea organizatorică și utilizator, alocate conform programelor care constau în activități și proiecte. A treia parte - planul de operaționalizare a programului de dezvoltare - cuprinde obiectivele și prioritățile de dezvoltare ale orașului, asociate cu clasificările bugetului pe capitole specifice (programe derulate).

De exemplu, datele disponibile relevă faptul că totalul cheltuielilor a fost în medie de 6,4 miliarde HRK (Kune croate) în perioada 2010 - 2013 și de 6,8 miliarde HRK în 2014. Aceasta înseamnă că orașul a cheltuit o sumă medie de 8.827 HRK/an sau 736 HRK/lună/cetățean²⁸.

Cheltuielile pentru angajați reprezintă aproximativ o cincime din cheltuielile totale (în 2014 suma a fost de aproximativ 1,5 miliarde HRK). Aceste cheltuieli includ salariile și contribuțiile la asigurările de sănătate și pensii ale angajaților administrației municipale și personalului retribuit de la bugetul orașului. Aceste salarii sunt impozitate și suprataxate. Pentru angajații rezidenți din Zagreb, 84,5% din impozitul pe venit și întreaga sumă a suprataxei este rambursată bugetului orașului.

Veniturile și cheltuielile totale planificate pentru 2021 se ridică la suma de 13,65 miliarde HRK, respectiv 12,84 miliarde HRK²⁹.

²⁷ <https://rm.coe.int/explanatory-memorandum-on-local-and-regional-democracy-in-croatia/insti/1680718a00?fbclid=IwAR2hCiHLbhpyj9aNLQofEiwAB52HCcdqCxeALoboZeOHcdiq3jouw0cPCgl>

²⁸ 1 HRK = 0,13 euro

²⁹ <https://www.zagreb.hr/UserDocsImages/arhiva/financije/ZG%20ENG%20web%20301114.pdf>

ITALIA

a) Structura administrativ-teritorială

Conform standardelor europene, structura administrativ-teritorială a Italiei cuprinde Grupuri de regiuni 5 (NUTS I), regiuni 21 (NUTS II), provincii 107 (NUTS III), 7.926 de localități (LAU).

Principalele 5 regiuni sunt următoarele³⁰:

regiune	capitala	populația	suprafață (km ²)	densitate (locuitori/km ²)
Lombardia	Milano	10.103.969	23.864	423
Lazio	Roma	5.865.544	17.232	340
Campania	Napoli	5.785.861	13.671	423
Sicilia	Palermo	4.968.410	25.832	192
Veneto	Veneția	4.907.704	18.345	268

Regiunile, provinciile și orașele sunt entități politice, împuternicite să protejeze interesele comunităților lor. Toate au o structură guvernamentală foarte asemănătoare, constând din trei organe principale: consiliul, organul colegial și primarul.

Consiliul este organul reprezentativ, exercitând competențele de elaborare a legilor și politicilor. Membrii sunt aleși prin vot universal pentru un mandat de cinci ani. Organul colegial este organul executiv, care este format dintr-un număr de specialiști care poate varia (pentru organismele locale) în funcție de densitatea demografică. Personalul este alocat desfășurării activităților specifice ramurilor administrative.

Principalele diferențe între regiuni, pe de o parte, și provincii și orașe pe de altă parte sunt strict legate de domeniul competențelor pe care le exercită structurile de conducere³¹.

Legea care reglementează personalul administrației regionale și locale exprimă competența exclusivă în domeniu a regiunilor, respectiv a localităților. Practic, regiunile reglementează organizarea structurilor de conducere și a guvernelor locale, astfel încât acestea să poată organiza raportul de muncă al personalului angajat, situația fiind similară și în cazul guvernelor locale. Deciziile Curții Constituționale au făcut distincția între reglementarea publică a condițiilor de acces la locurile de muncă din structurile regionale, care sunt de competența regiunilor, și dreptul material care reglementează raportul public de muncă, care este guvernat de dreptul civil, fiind de competența statului italian³².

Orașul Roma este împărțit în subdiviziuni administrative de prim nivel - există 15 zone cu statut de municipiu. Fiecare „municipiu” este condus de un președinte și de un consiliu - organe alese în mod direct de rezidenții cu drept de vot, la fiecare cinci ani.

³⁰ https://it.wikipedia.org/wiki/Regioni_d%27Italia

³¹ https://images.irpa.eu/wp-content/uploads/2011/06/vesperinig.pdf?fbclid=IwAR3QRu0L4y4_6OqdHutYRCrKr2A22zULPMZg1QH_O0ahcY4_Xnh7enXICHeM

³² O analiză a raporturilor constituționale între stat și regiuni (la nivelul anului 2011) poate fi descărcată la <https://leg16.camera.it/cartellecomuni/Leg16/documenti/2012/capitololiii.pdf>

Roma este, de asemenea, structurată în 155 de zone urbane, concepute ca subdiviziuni ale municipiului și înființate în 1977 în scopuri statistice și de urbanism, pe baza criteriilor de omogenitate urbană³³.

b) Funcționarii locali

Actuala structură organizatorică funcțională a birourilor care alcătuiesc primăria din Roma este stabilită prin Decizia Consiliului nr. 222/2017³⁴. Organigrama structurii locale a orașului Roma se găsește la adresa web menționată³⁵.

Structura de management este împărțită pe mai multe niveluri de conducere pentru a asigura supravegherea operațională a funcțiilor și serviciilor, precum și legătura constantă - de planificare și de coordonare - cu organele de conducere și conducerea superioară. Potrivit Statului Romei³⁶ (documentul poate fi descărcat la https://www.comune.roma.it/PCR/resources/cms/documents/STATUTO_T_VOLUMETTO.pdf), Regulamentul privind organizarea birourilor și serviciilor reglementează cazurile în care pot fi înființate, cu caracter temporar, birouri și alte structuri cu scopuri și obiective specifice.

În limitele și conform criteriilor și metodelor prevăzute de lege și regulament se pot înființa birouri aflate în subordinea Primarului, executivului sau consilierilor locali, pentru a-i asista în exercitarea funcțiilor ce le sunt atribuite, personalul acestor structuri fiind alcătuit din angajați ai primăriei sau din colaboratori angajați cu contract pe perioadă determinată.

c) Prevederi bugetare

Structurile deliberative și de decizie ale Romei adoptă bugete anuale și bugete pentru o perioadă de 3 ani (bugete multianuale). De exemplu, bugetul aprobat în anul 2017 în suma 5,3 miliarde de euro, din care 577 de milioane de euro au fost alocate investițiilor, alte 430 de milioane de euro fiind destinate modernizării rețelei de transport public a capitalei, inclusiv pentru finanțarea lucrărilor la metroul orașului³⁷.

Bugetul anual, însoțit de prognoza și de raportul programatic, precum și bugetul multianual, este prezentat de către Consiliu Adunării Naționale, cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul stabilit de legea pentru aprobarea bugetului. Odată cu propunerea de adoptare a bugetului, Executivul înaintează către Adunare documentul de planificare financiară, prin care definește capitolele de venituri și cheltuieli.

³³ https://en.wikipedia.org/wiki/Administrative_subdivisions_of_Rome

³⁴ https://www.comune.roma.it/web-resources/cms/documents/DGC_222_2017_270120.pdf

³⁵ <https://www.comune.roma.it/web/it/organigramma.page>

³⁶ <https://www.comune.roma.it/web-resources/cms/documents/statuto.pdf>

³⁷ <https://www.wantedinrome.com/news/rome-city-budget-approved.html>

POLONIA

a) Structura administrativ-teritorială

Conform standardelor europene, structura administrativ-teritorială a Poloniei cuprinde 7 macro-regiuni (NUTS I), 17 regiuni (NUTS II), 73 de subregiuni (NUTS III) și 2.478 de comune (LAU).

Împărțirea administrativ-teritorială se realizează potrivit prevederilor Legii din 5 iunie 1998 privind autoguvernarea județeană³⁸. În conformitate cu prevederile legale, statutul unui oraș poate fi acordat pe baza unei moțiuni a Consiliului Municipal completată de o motivare, după consultarea rezidenților, publicarea de hărți (inclusiv hărți istorice) și cu avizul voievodului.

Pentru a obține [statutul de oraș](#) trebuie îndeplinite mai multe condiții. Procedura este reglementată de Regulamentul Consiliului de Miniștri din 9 august 2001 privind condițiile de depunere a cererilor privind înființarea, fuziunea, divizarea, dizolvarea și stabilirea limitelor comunelor, acordarea statutului de oraș unei comune sau localități, precum și schimbarea denumirilor comunelor și a sediilor autorităților acestora. Administrația locală în Polonia are două niveluri: municipalitatea și județul, dar la fiecare nivel pot fi găsite tipuri și/sau organisme diferite. Astfel, există trei forme de municipalități:

- comuna urbană. Acest tip de organizare locală cuprinde orașele - în număr de cca 300. În cadrul acestui grup există diferențe mari privind numărul de locuitori: de la aproximativ 1.000 la peste 1,7 milioane de locuitori (capitala Varșovia);
- comuna rurală, care cuprinde doar zonele non-urbane. Există aproximativ 1.500 de astfel de unități;
- comuna urban-rurală, care este o formă mixtă sau consolidată ce acoperă orașele sau localitățile urbane și zona satelor adiacente acestora (aproape 600)³⁹.

Potrivit legii, o comună care dorește să obțină statutul de oraș trebuie să aibă:

- o populație de cel puțin 2.000 de locuitori;
- să dețină o serie de drepturi municipale;
- cel puțin 60% dintre locuitori trebuie să-și câștige existența din activități neagricole,
- trebuie să existe un centru civic al localității (fără clădiri rezidențiale);
- o infrastructura tehnică necesară – cum ar fi rețea de alimentare cu apă și rețea de canalizare.

Pe lângă orașe există 314 județe. Un județ are, în medie, aproximativ 85.000 de locuitori și un număr de aproximativ 8 municipalități. Cel mai mare județ, din punct de vedere al populației, este Powiat Poznański (290.000 de locuitori), iar cel mai mic este Powiat Sejneński (21.000 de locuitori). De asemenea, voievodatele (regiunile) diferă mult ca mărime. Cel mai întins voievodat, Mazowieckie (regiunea Masovia), are o suprafață de 35.000 km² și 5,2 milioane de locuitori. Cele mai mici patru voievodate au împreună aproape 1 milion de locuitori.

Capitala Varșovia face obiectul unei [reglementări specifice](#); conform legii, capitala are statutul unei unități administrative cu drepturi de județ. Din 1994 până în 2002, Varșovia a fost împărțită în mai multe municipalități independente, dar modelul

³⁸ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19980910578/U/D19980578Lj.pdf>

³⁹ https://www.researchgate.net/publication/283568884_Local_government_in_Poland?fbclid=IwAR1aFpawFX3ZF96w_ZgVvPUHbZM1JgkZEZbPKM6Wx6o35kgfACDjmbwe7to

s-a dovedit inefficient, astfel încât a fost adoptată formula municipalității unice împărțite în mai multe raioane. Împărțirea sarcinilor între Varșovia și districte nu este definită în mod specific la nivel statutar, astfel încât Consiliul orașului Varșovia decide asupra sarcinilor care vor fi atribuite districtelor. Consiliul adoptă un buget care permite districtelor să îndeplinească aceste sarcini. Districtele sunt conduse de consiliile raionale, care sunt alese în același timp cu consiliul municipal. Organul executiv este numit de consiliul raional al fiecărui district.

b) Funcționarii locali

Funcționarii administrației publice locale constituie un organism separat în cadrul sistemului serviciului civil polonez, care diferă de serviciul administrativ ce funcționează în administrația centrală. Regimul pentru angajații administrației publice locale este mai puțin detaliat și mai puțin restrictiv decât cel al administrației centrale, iar oficialii locali, spre deosebire de omologii lor, nu au un statut juridic special. Pe de altă parte, angajarea salariaților de către unitățile administrației publice locale este supusă unor cerințe legale speciale. De exemplu, [Legea privind angajații administrației publice locale](#) stabilește reguli specifice de angajare:

- calificările necesare - funcționarii angajați de autoritățile locale trebuie să îndeplinească trei criterii de bază: (1) să posede cel puțin studii medii; (2) să nu aibă antecedente penale; (3) să aibă o bună reputație. Funcțiile de conducere necesită, de asemenea, trei ani de experiență într-o poziție similară sau într-o activitate comercială conformă cu cerințele postului, precum și studii superioare;
- recrutarea - angajarea în posturile de funcționari publici trebuie să fie deschisă și competitivă și trebuie să beneficieze de publicitatea specifică. Activitatea unei comisii speciale, care are sarcina de a conduce procedura de recrutare, trebuie să fie transparentă, iar rezultatele trebuie să fie anunțate public;
- condiții de muncă - funcționarii administrației publice locale sunt supuși unor evaluări periodice obligatorii, bianuale;
- incompatibilități - funcționarii nu se pot angaja în activități care pot conduce la conflicte de interese cu activitatea desfășurată în cadrul autorității locale.

Structura organizatorică depinde în primul rând de dimensiunea unității teritoriale și de sfera sarcinilor (care vor fi diferite, de exemplu, în orașele cu drepturi județene față de alte categorii de localități). Structurile mai mari au departamente, divizii, unități, secretariate, etc., în timp ce primăriile mai mici au mai puține compartimente de lucru.

Șeful autorității locale sau primarul stabilește și regulamentul de muncă și regulile de salarizare, urmând procedurile corespunzătoare prevăzute în [Codul Muncii](#).

Organigrama structurii locale a orașului Varșovia se găsește la adresa web menționată⁴⁰.

c) Prevederi bugetare

Conform prevederilor [Constituției](#), finanțarea autorităților locale se realizează din venituri, subvenții generale și subvenții specifice de la bugetul de stat. În practică, cel mai important rol al municipalităților este acela de a-și planifica propriile venituri, care reprezintă puțin mai mult de jumătate din veniturile lor totale. Subvențiile

⁴⁰ https://bip.warszawa.pl/NR/rdonlyres/69550042-2739-412A-B050-4C8A495C3661/1661518/20211001_schemat_urzad.pdf

guvernamentale asigură aproximativ 25% din venituri, în timp ce cca 20% provin din granturi.

Stabilirea bugetului participativ al Varşoviei permite co-decizia asupra întreg spaţiului urban, oferind comunităţii capacitatea de a participa direct şi de a decide asupra tuturor aspectelor vieţii urbane: locuinţe, transport, social, cultural, educaţional, de mediu. Acest proces nu îşi propune să se limiteze la participarea la discuţii sau la informare ci, în primul rând, să încurajeze asumarea responsabilităţii comune pentru oraş (consolidarea culturii civic-participative). Toţi locuitorii rezidenţi ai oraşului pot lua parte la procesul decizional cu privire la modul în care sunt/vor fi cheltuite fondurile publice. Prin aceasta se urmăreşte creşterea gradului de conştientizare locală şi promovarea ideii de autoguvernare. Datorită mecanismelor bugetului participativ, locuitorii Varşoviei îşi pot prezenta ideile despre sarcinile relevante pe care autorităţile locale ar trebui să le îndeplinească şi, ulterior, pot alege cele mai bune dintre ele prin vot. Această acţiune se pune în practică din anul 2014⁴¹.

În decembrie 2020, Consiliul local al Varşoviei a adoptat o rezoluţie privind bugetul capitalei Varşovia pentru anul 2021⁴². Bugetul este executat de 153 de administratori bugetari (raioane şi unităţi bugetare). Sunt planificate implementarea a 1.091 de sarcini, inclusiv 337 de sarcini curente şi 754 de sarcini de investiţii. Venitul Varşoviei este de 20,5 miliarde de PLN (Zloti polonezi)⁴³, inclusiv veniturile provenite din proprietăţi - 1,2 miliarde PLN - încasările curente fiind de 19,3 miliarde de PLN. Cheltuielile oraşului sunt de 21,6 miliarde PLN, din care cheltuieli cu proprietatea - 2,8 miliarde PLN, cheltuieli curente - 18,8 miliarde PLN. Astfel, deficitul bugetar se ridică la 1,06 miliarde PLN.

Baza managementului financiar al administraţiei publice locale într-un anumit an bugetar este o decizie bugetară. Aceasta trebuie să stabilească următoarele aspecte:

- suma totală a veniturilor planificate, distingând veniturile curente şi veniturile din proprietate;
- suma totală a cheltuielilor planificate, cu o distincţie între veniturile curente şi cele din proprietate;
- cuantumul deficitului planificat sau al excedentului planificat împreună cu sursele de acoperire a deficitului sau de alocare a excedentului;
- suma totală a veniturilor şi cheltuielilor planificate;
- limita pasivelor care decurg din împrumuturi şi titluri de valoare emise;
- suma cheltuielilor care urmează să fie efectuate într-un anumit an bugetar, pe baza garanţiilor acordate.

⁴¹ <https://oidp.net/en/practice.php?id=1312>

⁴² <https://um.warszawa.pl/budzet-20212>

⁴³ 1 PLN = 0,22 euro

BIBLIOGRAFIE

BELGIA

- <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/national-structures>
- https://rm.coe.int/local-and-regional-democracy-in-belgium-recommendation-rapporteurs-hen/168071a308?fbclid=IwAR1RImofb7y9mGuG7EGF5sSojx4JyEsbmJqEJ0wQUgj1xWY3dS_hJFoFoOs
- http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg_2.pl?language=fr&nm=1988062452&la=F
- <https://wallex.wallonie.be/contents/acts/2/2069/1.html?doc=7577&rev=6844-2130>
- <http://pouvoirs-locaux.brussels/fichiers/focus-02-le-personnel-des-communes-bruxelloises.pdf>
- <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/arrete/2019/01/24/2019030110/justel>
- <https://bx1.be/communes/bruxelles-ville/le-budget-2021-de-la-ville-de-bruxelles-en-deficit-de-plus-de-7-millions-a-cause-de-la-crise/#:~:text=Le%20budget%20ordinaire%202021%2C%20%E2%80%9Csans,de%20la%20Ville%20de%20Bruxelles>
- https://www.bruxelles.be/sites/default/files/bxl/CADA_Organogram_FR_Version_detaillée_20210212_0.pdf
- https://www.bruxelles.be/sites/default/files/bxl/CADA_Organogram_FR_Version_detaillée_20210212_0.pdf?x_tr_sl=fr&x_tr_tl=ro&x_tr_hl=ro&x_tr_pto=nui
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Vlaams_Gewest

BULGARIA

- https://www.researchgate.net/publication/265576045_LOCAL_GOVERNMENT_REFORMS_IN_BULGARIA_RECENT_DEVELOPMENTS_AND_KEY_CHALLENGES?fbclid=IwAR2uINKV2FjhKSEUs87a0_rnv_XMc4ozsL26gM4RgTCn16wa0nEHI73qfK0
- https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Public_employment_-_Bulgaria#Public_employment_structure
- <https://www.sofia.bg/web/sofia-municipality/administrative-territorial-structure>

- <https://visitsofia.bg/en/item/2867-sofia-municipal-council-adopted-the-budget-of-sofia-for-2021>
- https://rtsa.ro/tras/index.php/tras/article/viewFile/10/8?fbclid=IwAR32zBXDZ5DWum3i0VSgDKIF73ixj-uxD2DDYZ2DhzcV_x2kcKSQnGdIHM
- https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Public_employment_-_Bulgaria#Public_employment_structure
- <https://www.mi.government.bg/en/library/civil-servants-act-381-c25-m258-1.html>
- https://urbact.eu/sites/default/files/import/Projects/Open_Cities/outputs_media/Sofia_01.pdf
- <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2133622784>

REPUBLICA CEHĂ

- https://rm.coe.int/local-and-regional-democracy-in-the-czech-republic-cg-22-6-draft-recom/168071889a?fbclid=IwAR1RImofb7y9mGuG7EGF5sSojx4JyEsbmJqEJ0wQUqj1xWY3dS_hJFoFoOs
- <https://www.mvcr.cz/soubor/act-no-312-2002-coll-on-public-servants-of-territorial-self-governing-units-and-amendments-to-certain-acts.aspx>
- <https://www.praha13.cz/file/iRI1/Organizacni-rad-2018-v-platnem-zneni.pdf>
- https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/zakladni_informace/index.html
- <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

CROAȚIA

- <https://www.total-croatia-news.com/lifestyle/43131-zagreb-city-administration>
- <https://www.zagreb.hr/UserDocsImages/arhiva/financije/ZG%20ENG%20web%20301114.pdf>
- <https://rm.coe.int/explanatory-memorandum-on-local-and-regional-democracy-in-croatiainsti/1680718a00?fbclid=IwAR2hCiHLbhpyj9aNLQofEiwAB52HCcdqCxeALoboZeOHcdiq3jouw0cPCgl>
- <https://www.zagreb.hr/UserDocsImages/arhiva/financije/ZG%20ENG%20web%20301114.pdf>

- <https://skupstina.zagreb.hr/working-bodies-108/108>

ITALIA

- https://images.irpa.eu/wp-content/uploads/2011/06/vesperinig.pdf?fbclid=IwAR3QRu0L4y4_6OqdHutYRCrKr2A22zULPMZg1QHO0ahcY4_Xnh7enXICHeM
- <https://www.wantedinrome.com/news/rome-city-budget-approved.html>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Administrative_subdivisions_of_Rome
- https://www.comune.roma.it/web-resources/cms/documents/DGC_222_2017_270120.pdf
- <https://www.comune.roma.it/web/it/organigramma.page>
- <https://www.comune.roma.it/web-resources/cms/documents/statuto.pdf>
- http://risknat.org/projets/prinat/pdf/Organisation_Italie.pdf

POLONIA

- https://www.researchgate.net/publication/283568884_Local_government_in_Poland?fbclid=IwAR1aFpawFX3ZF96w_ZqVvPUHbZM1JgkZbPKM6Wx6o35kgfACDjmbwe7to
- <https://oidp.net/en/practice.php?id=1312>
- https://bip.warszawa.pl/NR/rdonlyres/69550042-2739-412A-B050-4C8A495C3661/1661518/20211001_schemat_urzad.pdf